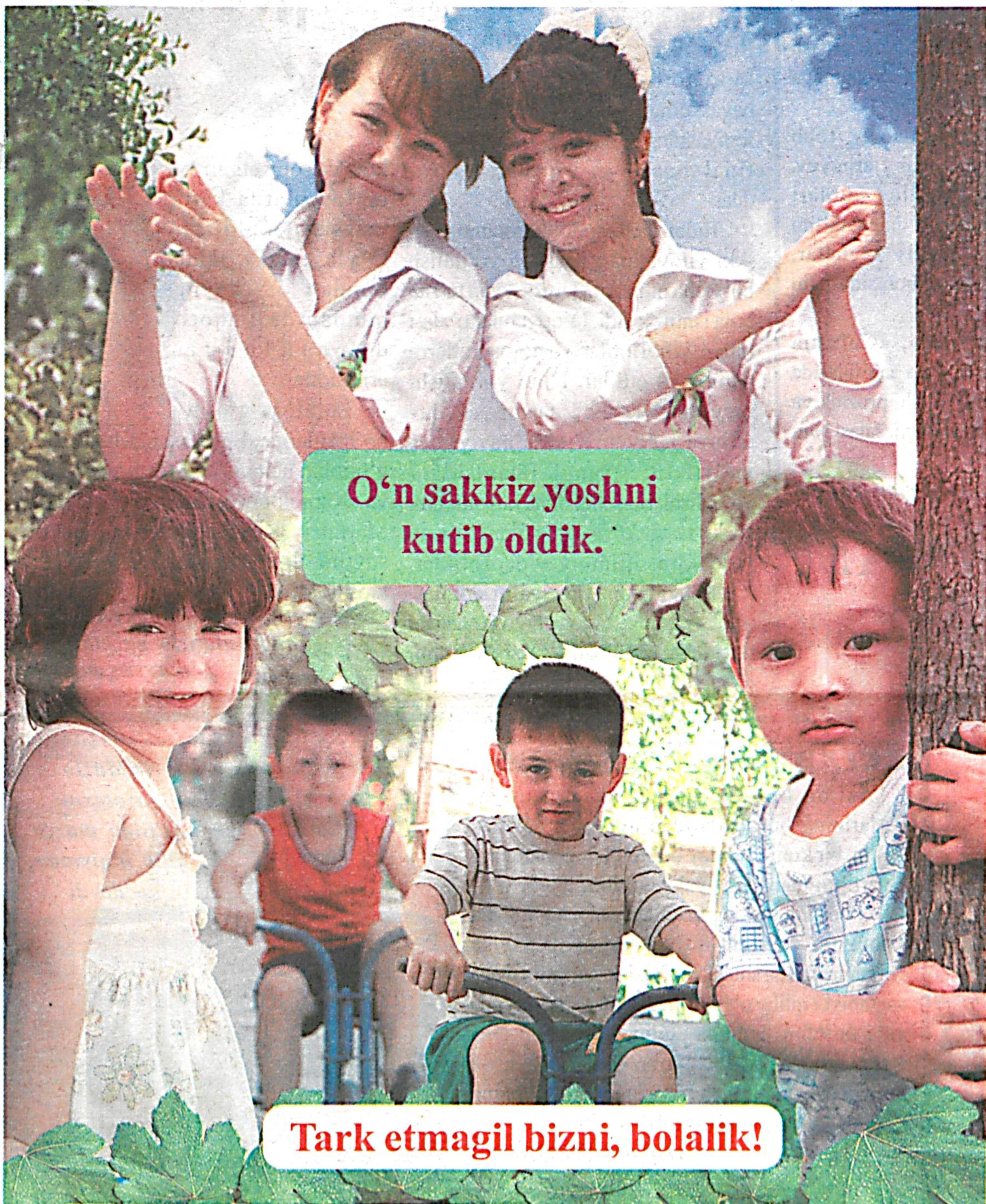

Yozning gashti o'zgacha!

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

2008-yil
9-iyun
N:23
(66668)

O'n sakkiz yoshni
kutib oldik.

Tark etmagil bizni, bolalik!

Aziz o'quvchilar!
Eng sevimli va eng arzon gazetangizga
yilning ikkinchi yarmi uchun

OBUNA

davom etmoqda. Istalgan aloqa bo'limlarida
qadrdon gazetangizga obuna bo'lishingiz mumkin.

Ushbu sonda:

Siz uchun yangi kitobcha:
Lev TOLSTOYning ertak, masal va
hikoyalari

7-bet

«Kasblar festivali»

4-6-betlar

DUSHANBADAN

PREZIDENT SOVG'ASI – «DAMAS»

Nukus sport kolleji jamoasiga Prezident sovg'asi «Damas» avtomobili nasib etdi.

«Barkamol avlod – 2008» sport o'yinlarida sport kollejidan 22 nafar o'quvchi qatnashdi. Ulardan 12 nafari oltin medal sohibi bo'ldi.

Barakalla azamatlar, bo'sh kelmang!

«O'ZBEKISTON»DA BAYRAM

«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyida Xalqaro bolalarni himoya qilish kuni muno-sabati bilan bolajonlar uchun bayram tadbiri

o'tkazildi. Unda qo'g'irchoq teatrining sahna ko'rinishlari kichkintoylarga quvunch ulashgan bo'lsa, muzqaymog'-u shirinliklar ularni yana-da zavqlantirdi.

«Ekosan» xalqaro tashkiloti Butunjahon atrof-muhit kuniga bag'ishlab ekologik hashar o'tkazdi.

Botanika bog'ida bo'lib o'tgan hasharda O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati a'zolari, Qonunchilik palatasi deputatlari, fan, madaniyat, adabiyot va san'at sohasidagi taniqli fan arboblari, diplomatik korpus va xalqaro tashkilotlarning vakillari ishtirok etdi.

5-iyun – Butunjahon atrof-muhit kuniga bag'ishlangan hasharda bolalar ham faol ishtirok etdi.

DUSHANBAGACHA

HASHAR BIZGA
YARASHAR

KENGASH KENGASHIB OLDI

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasida Bolalar adabiyoti Kengashining navbatdagi yig'ilishi bo'lib o'tdi. Uni Kengash raisi, taniqli bolalar shoiri Tursunboy Adashboyev olib bordi. T.Adashboyev «Yoshlar yili»ning o'tgan besh oyi mobaynida Kengashning «Yoshlar yili» Davlat dasturi doirasida amalga oshirgan ishlari haqida so'zlab berdi.

– Yoshlarimizga, ayniqsa, yosh kitobxonlarga pishiq va puxta asarlar yozib kelgan shoir va yozuvchilarimiz talaygina. Ayniqsa, «Gulxan» jurnali Bosh muharrir o'rinbosari Muhabbat Hamidova, bag'dodlik muallim Vali Ahmadjon, ijodkor Abdulla Ahmad Muhammadalilarning so'nggi yillardagi izlanishlari kishini quvontiradi. Bu iste'dod egalarining qalamlari ancha charxlangan. Chop etilayotgan kitoblari bundan darak berib turibdi. Men nomlari yuqorida sanab o'tilgan ijodkorlarni O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasiga a'zolikka qabul qilish taklifini o'rta qo'yaman.

Shundan so'ng, Kengash yig'ilishi qatnashchilari bu ijodkorlarning tarjimai hollari, uyushmaga qabul qilishni so'rab

yo'zgan arizalari, Nosir Fozilov, Erkin Malikov, Xudoyberdi To'xtaboyev, Anvar Obidjon, Abdurahmon Akbar tomonidan yozilgan tavsiyanomalar va chop etilgan asarlari bilan tanishib chiqdilar.

Pedagogika fanlari doktori, professor Safo Matjon, «Tong yulduzi» gazetasi Bosh muharriri To'liq Hayit so'zga chiqib, Muhabbat Hamidova, Vali Ahmadjon va Abdulla Ahmad Muhammadalining O'zbekiston uyushmasiga a'zo bo'lishlari bolalar adabiyotining rivojiga o'ziga xos qo'shilgan hissa bo'lishini ta'kidladilar. Kengash a'zolari uchchala ijodkor nomzodini uyushmaga qabul qilinishini yoqlab, ovoz berdilar.

Kengash yig'ilishida Abdulla Avloniy, Tolib Yo'ldosh, Aziz Abdurazzoq, Safar Barnoyev, Kavsar Turdiyevlarning tavallud kunlari munosabati bilan, avvalo shoirlar o'qigan, ta'lim olgan maktablarda adabiy-badiiy kechalar, she'riyat mushoiralarni o'tkazish borasida ham fikrlashib oldilar.

«Yoshlar yili»da «G'uncha», «Gulxan» jurnallari va «Tong yulduzi» gazeta sahifalarida e'lon qilingan bolalarning eng yaxshi prozaik va she'riy asarlarini to'plab, nashr etish masalasi ham ko'rib chiqildi.

Abdurahmon AKBAR

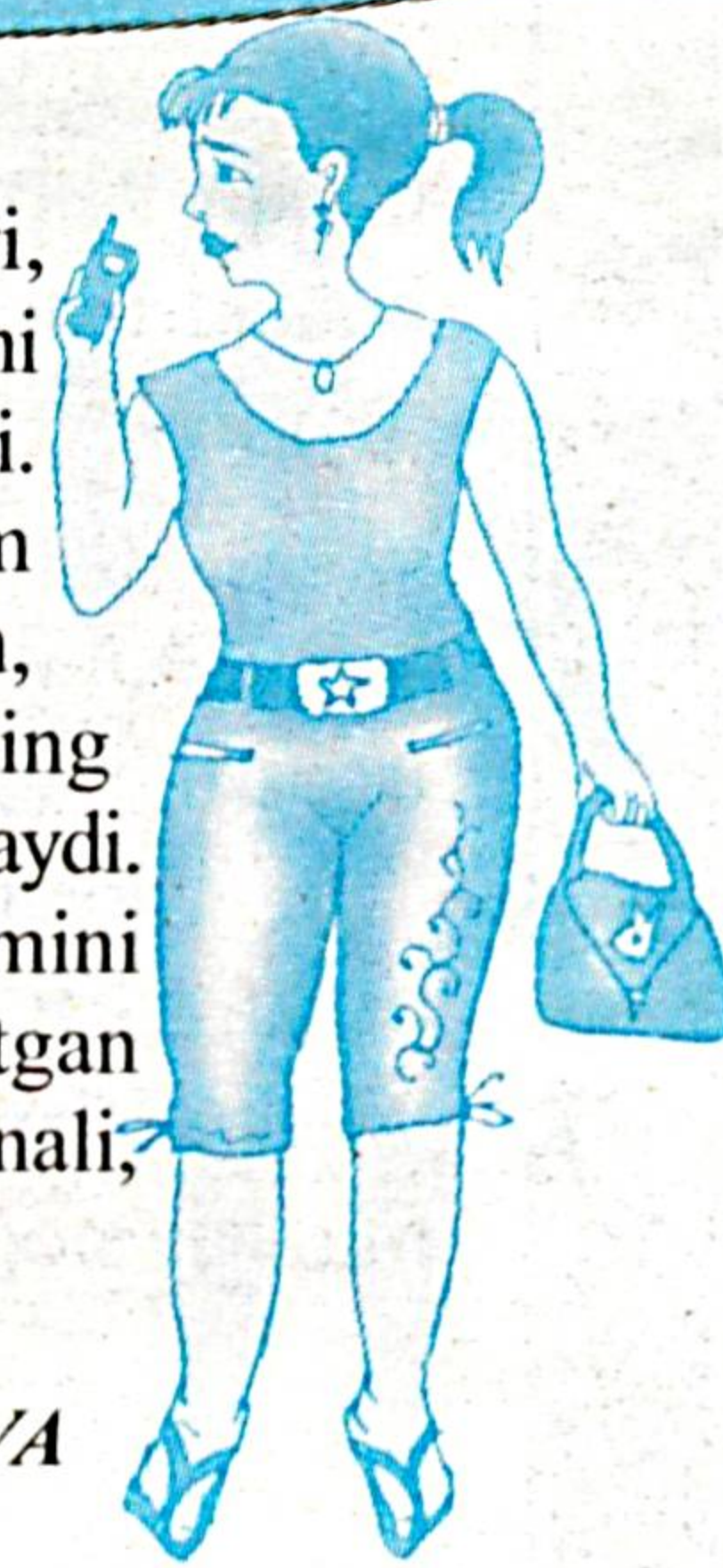
DUGONAMDAN UYALAMAN

Orangizda iste'dodli qizlar ko'p. Ular bugun «Zulfiya» qizlari-yu «Kamolot malikasi». Lekin, ayrim dugona qizlarimizdan uyalib qolamiz, ba'zan. Qani endi ular namunal qizlarimizdan o'rnak olishsa... O'z xatolarini ko'ra olishsa... Shunday niyatda bizga maktub yo'llagan tengdoshlaringizning fikrlari bilan tanishing. Siz ham bu haqda yozib yuboring.

ISMI «MODNITSA»

Aniqrog'i, dugonamning xatti-harakatlari, kiyinishi-yu gap-so'zlaridan uyalaman. Uning ismi Dilrabo, lekin hamma uni «modnitsa» deb ataydi. Dugonam esa bundan o'zicha xursand bo'lib ham qo'yadi. Qo'lidan uyali telefoni tushmaydigan, tinmay baland ovozda gapiradigan Dilraboning kiyinishi ham o'zbek qizlariga umuman mos kelmaydi. Shunday nufuzli litseyda o'qib turib uning nomini oqlash o'rni, odobsiz qizga aylanib qolayotgan o'rto'g' imdan uyalaman. Nega uning eng namunal, a'lochi qiz bo'lgisi kelmas ekan?

Mohigul JUMAYEVA

BETARTIB KITOBSEVAR

Aslida kitobni asray olmagan qizlar o'zlarining bu odatlaridan uyalishlari kerak. Lekin, bir kuni shunday bo'ldiki, dugonamning betartibligidan men uyalib qoldim.

U boshqa bir dugonamdan omonatga olgan kitobimni yo'qotib qo'rganini aytdi. Uyiga borganimda esa shu kitobning bir varag'ini ukasi «samolyot qilib» o'ynab yurganini ko'rdim. Juda xafa bo'ldim. Shunday qilib, «Bu kitob men uchun aziz, qaytarib bergin, xo'pmi, dugonajon», deya qo'limga kitobini tutkazgan o'rto'g'imning sevimli asarini ham qaytarib bera olmadim.

Osiyo JAYLOBOVA

KUTUBXONADA «MAQTANCHOQ QUYON»

Respublika bolalar kutubxonasida «Har bir bolaga mehr-e'tibor» deb nomlangan xayriya tadbiri o'tkazildi. Kutubxona rahbari Fotima opa Buxarova bolalarni bayram bilan tabriklar ekanlar, kutubxona bolalarning ma'naviy kamolotiga xizmat qilayotganidan xursand ekanini ta'kidladilar. «Diydor» aktyorlari tayyorlab kelishgan «Maqtanchoq quyon» sahna ko'rinishi bolalarga olam-olam quvonch bag'ishladi. Tengdoshingiz 21-«Mehribonlik uyi» tarbiyalanuvchisi Zulfiya Halilova so'zimizni tasdiqlaydi:

– Umuman, yurtimizda bolalar bayrami juda

keng miqyosda o'tkazilmoqda. Mana bugun yana bir ajoyib tadbiring guvohi bo'ldik. «Taron» vokal dastasining chiqishlari, tengdoshimiz Shahzodbek Xojakovning kuy-qo'shiqlari bizni quvontirdi. Bizga kutubxona ma'muriyati tomonidan sovg'alar ham berishdi. «Mehribonlik uyi»mizda ham «Gulibonu» raqs dastasi bor. Bugun bizning qizlar ham «Samarqand go'zali» qo'shig'iga raqsga tushishdi.

Bularni barchasini kuzatib, bolalarning yana bir kunlari mazmunli va maroqli o'tganidan quvondik.

SAYYORA

KOMPYUTER YUTIB OLDI

Aziz bolajonlar! Gazeta-jurnallar bilan do'stlashgan tengdoshlaringizdan biri kompyuter yutib olganini bilasizmi? U Jizzax viloyati, G'allaorol tumanidagi 28-maktabning 6-sinf o'quvchisi Temur Amirqulovdir. Temur «Bilimdon» jurnalining 2007-yilgi o'nta sonida berilgan «Sirli sonlar sandig'i» boshqotirmasini to'g'ri yechib g'olib bo'ldi va respublikada birinchi o'rinni egallagani uchun kompyuter egasiga aylandi.

Amirqul
QO'SHMURODOV,
Jizzax

Respublika O'quvchilar texnik ijodiyot markazi O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Respublika «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati homiyligidagi «Kamalot» bolalar tashkiloti, O'zbekiston kinovideohavaskorlar jamiyati hamkorlikda «Yoshlar yili» munosabati bilan iste'dodli o'quvchi-yoshlar o'rtasida «Kelajak taraqqiyoti bolalar qo'lida» shiori ostida «Sehrl yig' du – 2008»

Respublika kino-foto havaskorlar festivalining final bos-dilar.

Tadbirda Respublikamizning o'n ikki viloyatidan har ikki yo'nalish bo'yicha oltitadan, jami sakson to'rtta bola ishtirok etdi. O'quvchilar o'zlari olgan kinofilmlar va fotosuratlarini namoyish etdilar. Kino yo'nalishi bo'yicha «Mening Vatanim», «O'quv tarbiya jarayoni», «Ma'naviyat va ma'rifat», «Yangi izlanishlar» yo'nalishlarida ellik oltita hujjatli film, teleko'rsatuv, o'yin qaroq film, musiqali videoklip, ijtimoiy videoroliklar, multiplikatsion film, ya'ni animatsiyalar namoyish etildi. Foto yo'nalishi bo'yicha «Mustaqil O'zbekiston», «Maktab hayoti», «Sport va bolalar

hayoti» va erkin mavzularda bir yuz yetmishdan ortiq o'quvchilar tomonidan ishlangan ijodiy fotosuratlar hay'at a'zolar tomonidan ko'rib chiqildi.

Bu haqda texnik ijodiyot markazi direktori o'rinbosari Feruza Rasulova shunday deydi: – Uch

«SEHRLI YIG'DU – 2008» KINO-FOTO FESTIVALI

kun davom etgan bu tanlov ularda katta taassurot qoldirdi. O'ylaymizki, ular bundan keyin bundan-da yuqori darajalarga erishadilar.

Tadbirda g'olib bo'lganlarga «Eng yaxshi film va surat g'oliblari uchun» Xalq ta'limi vazirligi va «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashining «Gran-pri» sovrini, diplom va esdalik sovg'alari topshirildi.

Nafisa RUSTAMOVA,
«Tong yulduzi» gazetasining
maxsus muxbiri

– «Tong yulduzi» gazetasini ta'tilda mazza qilib o'qiyman, – deydi

Nodira YUNUSOVA
poytaxtdagi 138-maktabning 5-«V» sinf o'quvchisi

uyg'onib ketib, uni ushlab oldi. Sichqon uni qo'yib yuborishni yalimib so'ray boshladi: «Meni qo'yib yuborsang, yaxshiligingni qaytaraman». Yo'lbars sinchqon unga yaxshilik qilaman, deb va'da berayotganidan kulib qo'yib yubordi.

Keyin desangiz, bir ovchi yo'lbarsni tutib oldida, arqon bilan daraxtga bog'lab qo'ydi. Sichqon yo'lbarsning o'kirganini eshitib yugurib keldi-da, arqonni tishlari bilan chaynab uzib tashladi va shunday dedi: «Yodingdami senga yaxshilik qilaman, deganimda ishonmay kulgan eding. Ko'rib turibsan, yaxshilik qilish sichqonning ham qo'lidan keladi».

O'T O'CHIRISHDA XIZMAT QILUVCHI

ITLAR
(Bo'lgan voqea)

Shaharlarda yong'in chiqqanda, bolalarning yong'in ichida qolib ketishi ko'proq uchraydigan hodisadir. Ularni vaqtida tashqariga olib chiqish

16

Poyezd arava bilan otini yo'ldan payraxadek uchirib yubordi. Poyezdga hech qanday shikast yetmasdan g'uvillagancha yo'lida davom etdi. Poyezd haydovchisi konduktorga: «Biz faqat bitta otini qurbon qildik, aravani parchalab tashladik», dedi.

Sening aytganingni qilganimda, o'zimiz ham, barcha yo'lovchilar ham nobud bo'lardik. Tezlikni pasaytirmasdan aravani surib tashladik, bizga balo ham urmadi. Tezlikni pasayturganimizda, poyezd izdan chiqib ketgan bo'lardi.

YO'LBARSA VA SICHQON

(Masal)

Yo'lbars
uxlab yotardi.
Sichqon uning
ustiga chiqib
o'rimalab ketdi.
Yo'lbars

15

HSO

(Bo'lgan voqea)

narsa bermay o'dag, aylabdi: «Oyoq tagida o'ralashmay, tur, ket!» Kambag'al hech qayoqqa ketmabdi. Boy tosh olib kambag'alga qarab otibdi. Kambag'al toshni yerdan olib: «Men ham tosh otadigan kun kelguncha o'zim bilan olib yuraman», deb qo'yniga solibdi. U orzu qilgan kun ham kelibdi. Boy qandaydir nojo'ya ish qilib qo'lyagan ekanmi, mol-mulkini musodara qilib, o'zini hibsga olishibdi. Uni avaxtaga olib ketayotganlarida, kambag'al unga qarab

8

«Tong yulduzi» – 2008

Lev TOLSTOY
ertak, masal, hikoyalar

To'liq HAYIT, Feruza ODILOVA

Muharrirlar:

Anvar KARIMOV

Tarjimon

qirg'ish chizig'i

ILONNING BOSHI VA

DUMI

(Masal)

Ilonning dumililning boshi bilan kim oldinda yurishi kerak, d e b bahslashib qoldi. Boshi shunday debdi: – Senda ko'z-quloq bo'lmasa, oldinda qanday yurulasan? Dum yana bidirlabdi. Biroq: – Hamma kuch-quvvat menda, seni oldinga men suraman, xohlasam, daraxtga o'ralsan, turgan joyingdan ko'z uzolmay qolasan. Bosh: – Unday bo'lsa, ajralamiz, – debdi.

Dum ilon tanasidan uzilib, oldinga qarab sirg'alib ketibdi. Biroq, boshidan ayrilishi bilan teshikka tiqilib qolib, pastga qulab tushibdi.

7

SIGIR

(Bo'lgan voqea)

Ayiqcha unga tashlanib tishlab olmoqchi bo'libdi. Qizcha ko'zlarini ochib qarab, ayiqchalarni ko'rib, o'zini derazaga uribdi. Derazalang ochiq ekan, sakrab unga chiqibdi-da, qochoa boshlabdi. Ayiqqlar baribir unga yetela olmabdilar.

Tul qolgan Mariya onasi va oltita yetim farzandlari bilan birga yashar edi. Ular qashshoq yashar, bolalarga berib turish uchun sut bo'lsin, deb oxirgi pullariga olasigir sotib olgan edilar. Katta yoshdagi bolalar sigirni dalada boqib, uyda yuvindini berishardi. Bir kuni katta o'g'il Misha non olmoqchi bo'lib javonga qo'l uzatib, stakanni pastga tushirib yuborib sindirdi. Misha onam urishib beradilar, deb yirik shisha bo'laklarni terib olib, hovliga olib chiqib go'ngning orasiga ko'mib qo'ydi, mayda shisha bo'laklarini esa yig'ishtirib tog'oraga tashladi, onasi stakanni qidirib surishtirganda, Misha lom-mim demadi, yopig'ilig qozon yopig'iligicha qoldi. Erta sigir tushlikdan keyin ona sigirga tog'oradagi yuvindini

24

mening stulimda o'tirib uni o'midan qo'zg'atdi? – deb dahshatli baqiribdi. Nastasya Petrovna stuliga qarab pastroq ovoza: – Mening stulimda kim o'tirib uni boshqa yoqqa surib qo'ydi? – deb baqiribdi.

Mishutka qiyshayib yotgan stuliga qarab chiyillabdi: – Mening stulimga kim o'tirdi va uni sindirib tashladi?

Ayiqqlar boshqa xonaga o'tishdi. – Kim mening o'rnimga yotib, uni g'ijimlab tashladi? – deb bo'kiribdi Mixayil Ivanich. – Kim mening o'rnimga yotib, uni g'ijimlab tashladi? – deb o'dag, aylabdi pastroq ovoza Nastasya Petrovna. Mishutka bo'lsa oyog'ining tagiga kursichani qo'yib, krovatchasining ustiga chiqib ingichka tovush chiqarib chiyillabdi: – Mening o'rnimga kim yotdi?

U bexosdan qizchani ko'rib qolib, xuddi birov uni bo'g'izlayotgandek qichqirib yuboribdi. – Mana kim ekan! Uni ushlanglar, uni ushlanglar. Mana u! Mana u! Qo'lga tushdingmi? Ushlanglar uni!

23

Lev TOLSTOY

IQOLISH KITOBI

(Ertak, masal, hikoyalar)

Toshkent – 2008
»Tong yulduzi«

17

juda qiyin, chunki ular qo'rquvdan yashirib olib, un chiqarmaydilar. Tutun orasidan ularni topish amri mahol. Buning uchun London shahrida itlar o'rgatilgan. Ular o't o'chiruvchilar bilan birga yashaydilar. Birorta uyda yong'in chiqsa, o't o'chiruvchilar itlarni bolalarni yong'indan olib chiqish uchun yuboradilar. Shunday itlardan biri Londonda o'n ikkita bolani o'tdan tashqariga olib chiqqan, uni Bob deb chaqirishgan.

Bir kuni deng, yulardan biri yonib ketdi. O't o'chiruvchilar uyga yetib kelishganda, bir ayol ichkaridan yugurib chiqib ularga yuzlandi. U uvvos solib yig'lab, o't ichida ikki yoshli qizchasi qolib ketganini aytdi. O't o'chiruvchilar Bobni ichkariga qo'yib yuborishdi. Bob zinadan- zinaga sakrab,

14

bo'sh joyini ko'rsadi. Ayol buyurtmachi: «Men hech narsani ko'rayotganim yo'q», dedi. Juda ingichka bo'lgani uchun ham ko'rayotganing yo'q, uni men ham ko'rmayman», dedi.

Ahmoq buyurtmachi quvonib ketib, yana shunday ipga buyurtma berdi va ip yigiruvchi ayol mo'maygina pul to'ladi.

KUCH TEZLIKIDA

(Bo'lgan voqea)

Poyezd shitob bilan kelardi. Temiryo'ldan o'tadigan joyda, yo'l ustida og'ir yuk bilan bir ot turardi. Aravakash yo'ldan o'tish uchun otni niqtar, u bo'lsa aravani siljita olmas, chunki uni orqa g'ildiragi chiqib ketgan edi. Konduktor haydovchiga qarab qichqirdi: «Tezlikni pasaytiring!» Mashinist unga qulog' solmadi. U baribir aravakash ot-aravani chetga ola bilmastigini, poyezdni darhol to'xtatish mumkin emasligini anglab yetdi. U poyezdni to'xtatib o'tirmasdi, poyezd uchib kelib aravaga urildi. Aravakash undan nariga qochib o'tishga ulgurardi, xolos.

14-8082

»Tong yulduzi« kutubxonasi

Bu haqdagi fikr- mulohazalaringizni, taklif va istaklaringizni kutib qolamiz.

»Tong yulduzi« kutubxonasi sizga ma'qul bo'ldi.

»Tong yulduzi« bilan tanishdingiz. O'ylay-ertak, masal va hikoyalari Siz Lev Tolstoyning qiziqarli Aziz o'quvchilar!

qirg'ish chizig'i

qo'yindagi toshni chiqarib, unga qarab otmog'chi bo'libdi. Keyin bunday qilishdan o'zini tiyib, ichida shunday debdi: «Bu toshni shuncha yil bekor ko'tarib yurgan ekanman, u boy va kuchliligidan undan qo'rqardim, endi esa unga achinaman».

ESKIMOSLAR

(Tavsi)

Dunyoda shunday joy borki, bir yilda atigi uch oy yoz bo'ladi, qolgan paytda qish bo'ladi. Qishda kunduz shunday qisqa bo'ladiki, quyosh chiqadi-yu o'sha zahoti botadi. Qishning qoq o'tirasida uch oygacha quyosh ko'rinnmay, zim-ziyo tun bo'ladi. Shunday joyda

9

9

chelatni bir chekkaga qo'yib, uni olib qaramog'chi bo'libdi. Yo'rgakka qo'lini tekizishi bilan «inga-inga» degan ovoz chiqibdi. Masha pastroq engashib qarasa, ranglari qip-qizil chaqaloq yotgan emish. U ovozining boricha «inga-inga» deb baqirar edi. Masha uni yerdan ko'tarib olib bag'riga bosganicha unga qoshiqda sut ichira boshladi.

– Nima olib kelding, qizim? – so'radi onasi.
– Bolacha olib keldim, onajon. Ko'chaga chiqib qaragam, yerda yotgan ekan.
– boqamiz? Amaldorga berib, bolani oling, deymen, dedi onasi.

Masha yig'lab turib shunday dedi: – Chaqaloq nima ham yerd, olib qolaylik, onajon. Qo'llari, barmoqlarini qarang. Uni birovga ishonib topshirib bo'larkanmi?

Onajon chaqaloqqa mehr to'la ko'zlari bilan boqib, unga rahmi keldi. Qiziga qarshi bir so'z aytoilmadi. Masha chaqaloqni ovqatlantirib, yo'rgaklab, uyquga ketguncha alla aytib og'ushiga oldi.

22

kosadagi ovqatni tizzasiga qo'yib, hammasini ichib qo'yibdi. Qorni to'ygach, o'tirgan joyida u yoqdan-bu yoqqa tebrana boshlabdi. Stulcha qiyshayib ketib, qizcha polga yiqilib tushibdi. U darhol o'tridan turib stulni to'g'ritib qo'yib, boshqa xonaga chiqibdi. U yerda uchta krovat qator qo'yilgan ekan. Eng kattasi – Mixayloniki, kichikrog'i – Nastasya Petrovnaniki ekan. Qizcha katta krovatning ustiga chiqib o'tirgan ekan, yuragini vahima bosibdi. Ikkinchisiga chiqib yotgan ekan, balandroq tuyulibdi. Eng kichkina krovatga chiqib yotgan ekan, unga o'ljaganday mos kelib uxlab qolibdi.

Ayiq qorinlari ochib uyga qaytishibdi va tushlik qilmoqchi bo'lishibdi. Kata ayiq kosasiga ko'zi tushib: – Mening kosamdan kim ovqat ichdi? – deb dag'-dag'a qilibdi.

Nastasya Petrovna o'z kosasiga qarab pastroq ovoza: – Mening kosamdagi ovqatdan kim ichdi? – deb o'shqiribdi. Mishutka esa bo'm-bo'sh kosasini ko'rib: – Mening kosamdagi ovqatni bir xo'plan ham qoldirmay kim ichib qo'ydi? – deb chiyillabdi.

Mixaylo Ivanich stuliga ko'zi tushib: – Kim

52

keltirib qo'yganda, u qayrilib qaramadi.

Sigirni davolay boshladilar, doya xotinni chaqirtirdilar. U sigir tuzalmaydi, uni go'shiga so'yish kerak, dedi. Qassobni chaqirtirib, sigirni so'yadigan bo'lishdi. Bolalar hovlida ola sigirning qattiq pishqirib jon taslim qilganini eshitdilar. Bolalar pechkaning ustiga chiqib ho'ngrab yig'lay boshladilar. Sigirni so'ygach, terisini shilib, tanasini qismlarga ajratib chiqdilar. Uning tomog'idan shisha bo'laklarini topishdi. Hamma yuvindi orqali sigirning tomog'iga shishalar tiqilib olganidan xabar topdi. Bu narsa oshkor bo'lgach, Misha yum-yum yig'lab, onasiga stakan bilan bo'lgan voqeani aytib berdi. Onajon hech narsa demay, yig'lashga tushdi. Olasigirni o'zimiz o'ldirdik, boshqasini sotib olishga imkonimiz yo'q. Ukalaringga sutni qayerdan olib beramiz? Misha battar ho'ngrab yig'lashga tushdi, sigirni kalla suvagini xaynatib pishirilgan ovqatni yeyishayotganda ham pechkadadan pastga tushmadi. U har kuni tushida Vasilyy amaki olasigirning shoxidan tuib tanasidan judo qilingan, boroq, ko'zlari ochiq, bo'yni qip-qizil, kallasini olib ketayotganini ko'rar edi. O'shandan boshlab bolalarning sutdan nasibasi qiribildi. Faqat

tutun bag'riga kirib ketdi. Oradan besh daqiqa o'tar-
o'tmas uy ichkarisidan yugurib chiqdi. U qizchani
ko'ylagidan tishlab ko'tarib kelardi. Onaizor qizi
omon qolganidan quvonib, ko'z yoshlarini tiyolmay
qizi sari talpindi. O't o'chiruvchilar ini erkalashib,
o't-bo'ti kuyib qolmadimikin, deb uni nazardan
o'tkazishardi. It bo'lsa, yana ichkariga qarab
intilardi. O't o'chiruvchilar uyning ichida yana
birorta tirik jon qolib ketgandir, degan xayolga borib,
Bobni qo'yib yuborishdi. It ichkariga yugurib kirib
ketdi va tishida nimanidir ko'tarib orqaga qaytdi.
Odamlar u ko'tarib chiqqan narsani ko'rib qah-qah
otib kulishdi, u kattakon qo'g'irchoqni ko'tarib
chiqqan edi.

MAYMUN

(Masal)

Bir odam o'rmonga borib, daraxt kesib, uni
arralay boshladi. Daraxtning uchini to'nkaga
qo'ydi-da, ustiga minib olib, arra torta boshladi.
Keyin arralagan joyga pona qoqib, nariroqdan
arralashga tushdi. Arralab ponani chiqarib boshqa

18

qiyshiqki, tikishni hech qachon o'rganolmasam
kerak, deb o'ylardim. Hozir esa oradan qancha
zamonlar o'tib, tikishni qanday qilib o'rganib
olganimni eslolmayman. Qizimni tikishga
o'rgatayotganimda, ignani to'g'ri ushlay
olmasligidan hayron bo'laman.

INGICHKA IP

(Masal)

Bir kishi ip yigiruvchi ayolga ingichka ip uchun
buyurtma berdi. Yigiruvchi ayol ingichka ip
tayyorlab berdi. Haligi kishi: «Ipning sifati past,
m e n g a

13

ingichka ip
k e r a k », dedi. «Agar
bu ip
ingichka
oq m a s a,
b u n i s i n i
k o' r », deb

ham odamlar yashaydi, ularni eskimoslar, deb
atashadi. Bu odamlar o'z tillarida gaplashadilar,
boshqa tillarni tushunishmaydi, o'z maskanlarini
hech qachon tark etishmaydi. Bo'ylari uncha
baland bo'lmasa ham, boshlari katta bo'ladi.
Badanlari oq emas, qo'ng'ir, sochlari qora va
qattiq bo'ladi. Burunlari kichkina, yonoqlari keng,
mitti ko'z bo'lishadi. Eskimoslar qor uylarda
turishadi. Qordan g'isht quyib, undan pech
qurgandek uy qurishadi. Oyna o'rniqa devorga
muz o'rnatishadi, eshik o'rniqa qor tagidan uzun
truba singari dahliz ochishadi. Shu dahliz orqali
uy ichkarisiga kirishadi. Qish boshlanganda
uyalarini qalin qor bosadi. Uylari u qadar sovuq
bo'lmaydi.

Eskimoslar bug'u, bo'ri, oq ayiq go'shtini
ovqatga ishlatadilar. Ular dengizda yog'ochga
o'rnatilgan qarmoq to'rlar yordamida baliq
ovlaydilar. Hayvonlarni kamon o'qi, nayzalar bilan
bir oyoqlik qilishadi. Eskimoslar yovvoyi
hayvonlar singari go'shtni pishirmasdan
xomligicha yeyishadi. Ularda ko'ylak tikish, arqon
to'qish, zig'ir poyasi ham, kanop tolasi ham yo'q.

10

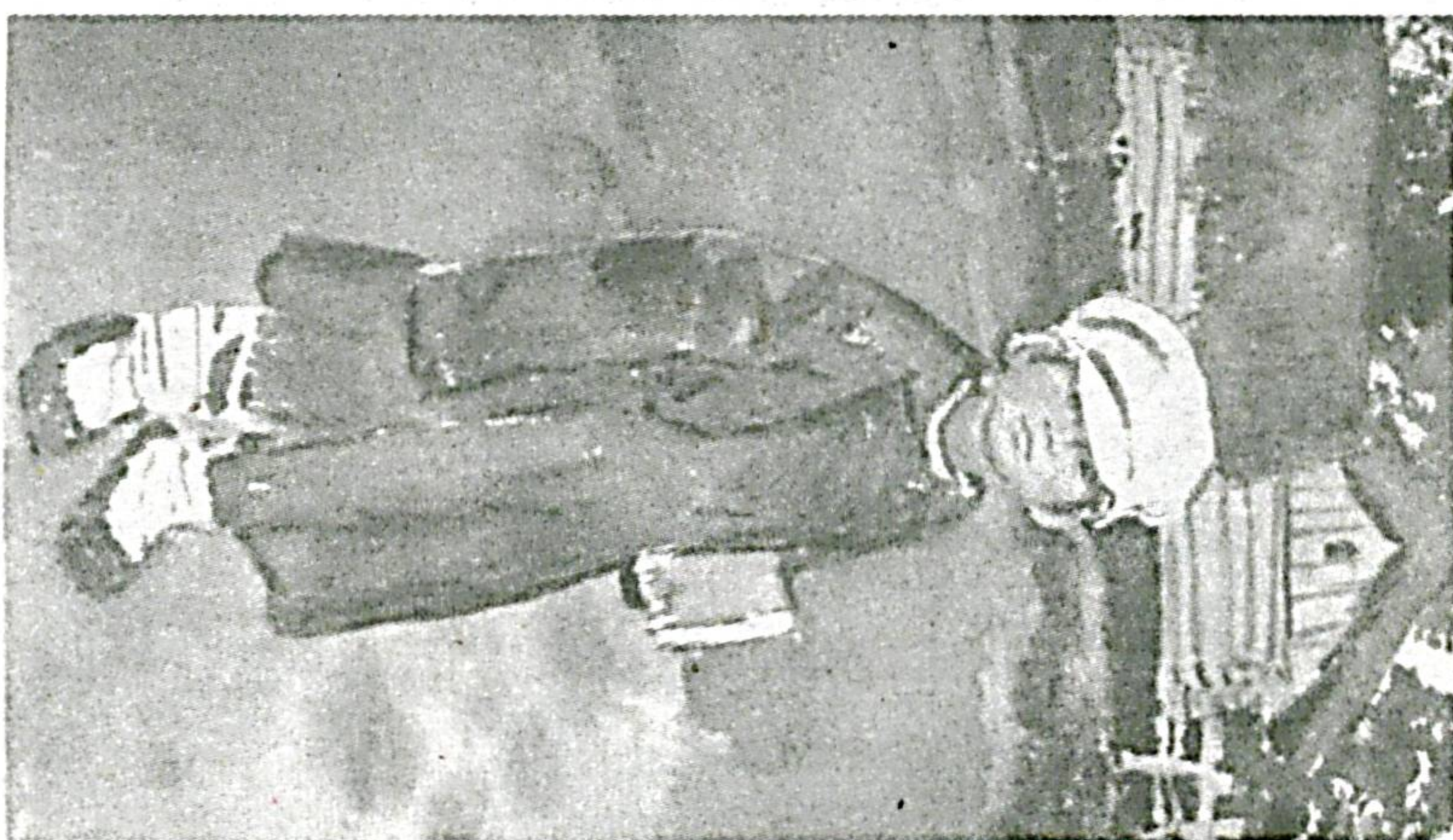
katta-kichik kosalarda yovg'on sho'rva turgan
emish. Birinchi katta kosa Mixaylo Ivanichga
tegishli ekan. Ikkinchi, kichikrog'i Nastasya
Petrovnaniki, uchinchisi ko'k rangli kosacha
Mishutkaniki ekan. Har bir kosaning yoniga
katta, undan kichikroq va kichkinagina qoshiqcha
qo'yilgan ekan.

Qizcha eng katta qoshiqni olib, eng katta
kosadan ovqat ichibdi. Keyin kichikroq qoshiqni
olib o'rtancha kosadan ichibdi. Undan keyin
kichkinagina qoshiqchani olib, ko'k kosadagi
ovqatdan ichib ko'ribdi. Mishutkaning sho'rvasi
hammasidan shirin tuyulibdi.

Qizcha o'tirmoqchi bo'lib bunday qarasa, stol
atrofiga uchta stul qo'yilganini ko'ribdi. Ularning
eng kattasi Mixaylo Ivanichniki, kichikrog'i
Nastasya Petrovnaniki, uchinchisi ko'k
yastiqchaligi Mishutkaniki ekan. Mehmon qizcha
katta stulga chiqib o'tirmoqchi ekan, yiqilib
tushibdi. Ikkinchi stulga chiqib o'tirgan ekan,
unga noqulay tuyulibdi, keyin kichik stulchaga
otirgan ekan, qah-qahlab kulib yuboribdi. Chunki
stulcha unga juda yovqib bolgan ekan-da. U ko'k

12

29

CHUMOLI VA KAPTAR

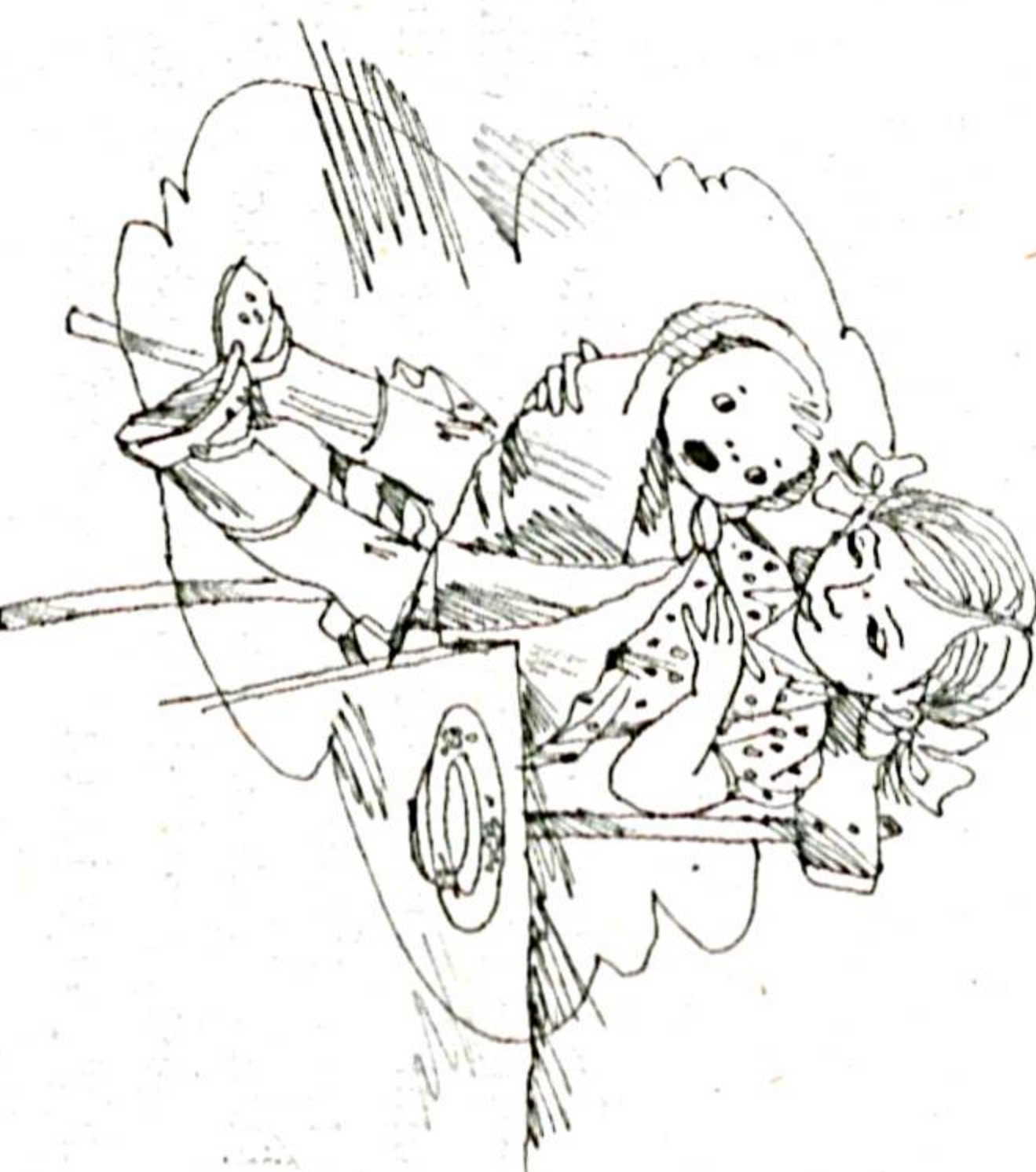
Chumoli
a r i q q a
o' r m a l a b
yetib keldi: u
changagan
edi. Suv
to'lgini unga
urilib, sal
bo'lmasa uni cho'ktirib yuboray dedi. Kaptar
kichik bir novdani ko'tarib ketayotgan edi.
Qarasa, chumoli suvga cho'kayapti, yaqinroq
borib unga cho'pni tashladi. Chumoli novdani
ustiga chiqib olib jon saqladi. Keyin ovchi
kaptarga to'r tashlab, ushlab olmoqchi bo'ldi.
Chumoli ovchiga bilintirmay yaqinlashib,
oyog'ining ochiq joyidan tishlab oldi. Ovchi
dod solgancha to'mni qo'ldan tushirib yubordi.
Kaptar pir elgancha uchib ketdi.

2

qirgish chizig'i

TASHLANDIQ BOLA

(Bo'lgan voqea)

Qadim zamonda bir beva-bechora ayol bo'lgan
ekan. Uni Masha ismi yakka-yu yagona farzandi
bor ekan. Bir kuni etralab Masha suv kelimoqchi
bo'lib, ko'cha eshikni ochib qarasa, yerda latta-
puttalarga o'ralgan bir narsa yotgan emish. Qizcha

5

bayamlardagina. Mariya bolalar uchun
qo'shnilaridan so'raganida, bir xumchagina sut
bo'lardi. Bir kuni qishloqdagi barining bolalariga
qarab turish uchun enaga zarur bo'lib qolgan haqida
gap targalib qoldi. Mushupar ona qiziga shunday
dedi: – Menga ruxsat ber, qizim, emagalik qilish avb
emas, bolalarni eplab turishingga Allohning o'zi
yordamlashsin, – dedi. – Alloh qo'llasa, bitta sigirga
yetadigan pul ishlasam, ajab emas. Shunday qilдилar
ham. Ona barinikiga ketdi.

Mariya bolalar bilan yolg'iz o'zi qiynalib qoldi.
Bolalar bir yilgacha sut ichmay, kisel, ichiga piyoz
va non to'g'rab solingan yovg'on sho'rva ichib ozib
ketishdi. Orada bir yil o'tib, keksa ona uyga yigirma
so'm pul bilan qaytib keldi. – Jon qizim, endi sigir
so'ib olsak ham bo'ladi, – dedi u. Maryaning
quvonchi ichiga sig'imas, hamma bolalar ham xursand
bo'lib ketishgan edi. Mariya onasi bilan sigir so'ib
olish uchun bozorga otlanishdi. Qo'shni ayoldan
bolalar bilan bo'lib turishni so'rashdi. Qo'shni Zaxar
amakidan bozorga borib sigir tanlashda yordam
berishni iltimos qilib so'rashdi. Allohga duo qilishib,
shaharga jo'naashdi. Bolalar tushlik qilishib, sigirni
olib kelishmayaptimi, deb ko'chaga chiqishdi. Ular
yangi sigir qo'ng'ir tusli bo'ladini yoki qorami, deb

26

adashib
qolib, uyiga
qaytadigan

oldidan chiqib qolibdi.

Uying eshigi ochiq ekan. Qiz bola ichkariga qarasa, uyda hech kim ko'rimabdi. U ichkariga kiribdi. Uyda uchta ayiq turishar ekan. Ulardan biri ota ekan, ismi-sharif Mixaylo Ivanich ekan. U bahaybat va serjun bo'lib, ikkinchisi urg'ochi ayiq ekan. U sai kichikroq bo'lib, ism-sharif Nastasya Petrovna ekan. Uchinchisi kichkina ayiqcha bo'lib, ismi Mishuka ekan. Ayiqlar uydan chiqib o'rmonda sayr qilib yurisharkan.

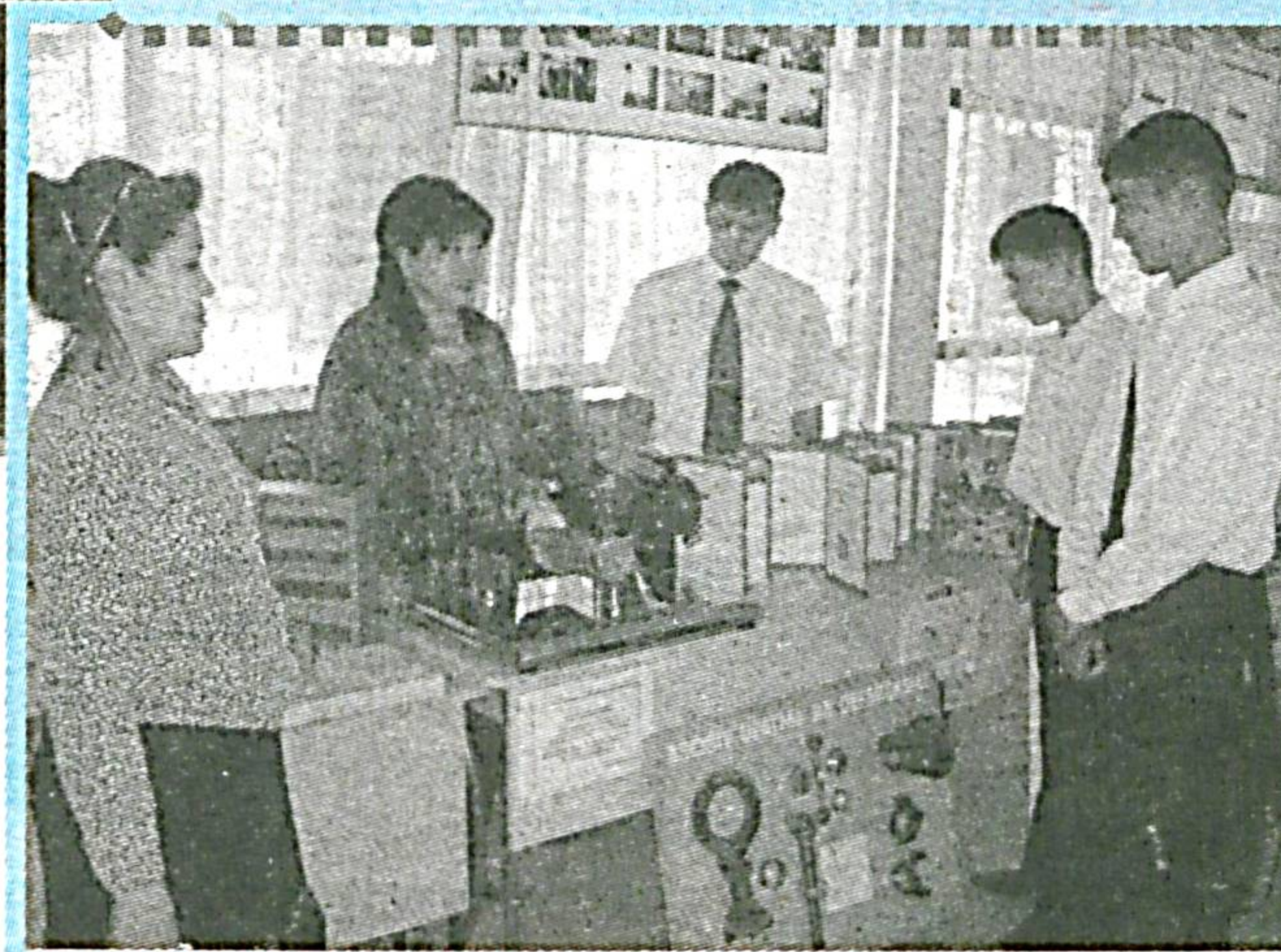
Uycha ikkita xonadan iborat ekan: biri yemakxona, ikkinchisi yotoqxona. Qizcha yemakxona kirib qarasa, stol ustida uchta

Toshbaqa xiralik qilib, burgutga hadeb meni uchishga o'rgat, dermish. Burgut, senga uchish mumkin emas, desa ham toshbaqa yalinib so'rayveribdi. Burgut uzun tinroqlari bilan ko'tarib olibdi-da, osmon-u falakka ko'tarilibdi, uni pastga tashlab yuboribdi. Toshbaqa tog'-u toshlarga urilib, chil-parchin bo'libdi.

Yo Rab, ona sigimi sogʻar, bolalar esa davra qurib oʻtirishar, yelindan chiqayotgan sut chelak qirrasiga urilib, onaning barmoqlari orasidan shovullab idishni toʻldirib borardi, yarim chelak sut sogʻib, uni yertoʻlaga joylashtirdi. Bolalarga kechqurungi ovqatga xumchani toʻldirib sut keltirdi.

«KASBLAR FESTIVALI»

Sergeli tuman politexnika kasb-hunar kollejida «Kasblar festivali» bo'lib o'tdi. O'n xil yo'nalish bo'yicha mutaxassislar tayyorlovchi mazkur bilim maskanida ayni damda bir yarim mingdan ziyod talabalar bilim olishmoqda. Tadbirida tumandagi maktablarning bitiruvchi sinf o'quvchilari va otanalar ishtirok etishdi.

– Ko'pchilik talabalar oliy o'quv yurtlarida o'qishni davom ettirishadi. Qolganlari esa xalq xo'jaligining turli sohalarida mehnat qilishadi.

– Kollejda sport ishlari qanday yo'lga qo'yilgan?

– Ikki talabamiz qo'l to'pi bo'yicha «Barkamol avlod – 2008» musobaqalarida shahrimiz sharafiga himoya qildi. May oyida bir talabamiz Turkiyaning Izmir shahrida kikkoksing bo'yicha bo'lib o'tgan Jahon chempionatida ishtirok etdi. «Quruvchi» futbol jamoasining o'rinsosarlari tarkibida, Olmaliq shahrining OTMK jamoasining asosiy tarkibida to'p suradigan talabalarimiz ham bor. Taekvando bo'yicha Osiyo chempionati g'oliblari ichida bizning talabalar ham topiladi.

Zamonaviy va milliy liboslarni namoyish etayotgan,

o'quvchi qizlar qurshovida qolgan Xidoxon opani savollarga ko'mib tashlayotgan mehmonlar orasidan olib chiqish mushkul edi.

– Mana bu tikuv mashinasi haqida gazetonlarimizga ham ma'lumot bersangiz.

– Boshlang'ich kurs talabalari Janubiy Koreyada ishlab chiqarilgan «Brayzer» universal tikuv mashinalarida ish o'rganadilar. Bu mashina o'n olti xil ishni amalga oshiradi. Tugma qadash, yeng o'rnatish, xullas, joyingizdan qimirlamay hamma ishni bajaraverasiz. Ayniqsa, rang-barang kashtalarni tikishda bunga teng keladigani yo'q.

– Yuqori bosqich talabalarining ko'pchiligi o'zlari tikkan liboslarda yurisharkan.

– Ha, albatta. O'qish jarayonida qizlarimiz liboslarni tikish borasidagi barcha amallarni puxta egallashlarini qattiq nazorat qilamiz. Bizda «Tikishdan oldin so'tishni o'rgan», degan shior bor. Choklari tekis chiqmaguncha qizlarning tikib kelgan narsalarini so'tib tashlayveraman. Bu holat qayta-qayta takrorlanadi. Ba'zan qizlar shu darajada tekis tikib kelishadiki, ko'rib o'zim ham hayron qolaman.

O'quvchilar tashrifi biroz kamaygan mahol kollej direktorining birinchi o'rinsosari Ahmadjon aka Musayev bilan ham suhbatlashishga muvaffaq bo'ldik.

– Kollejning nufuzi ancha baland ekan.

– Bizda o'qishni istaganlar soni yildan-yilga oshib bormoqda. Biz har bir talabamiz o'zi tanlagan sohasining mutaxassisi bo'lishiga harakat qilamiz. To'g'ri, ularni o'qish jarayonida qattiq ushlab, kurs ishlarini qayta-qayta ishlashga majbur qilamiz. Shuning evaziga ular borgan joylarida bemalol ishlab ketadilar.

– Sergeli tumani maktablari «Yoshlar yili»da ajoyib tashabbus

bilan chiqishganidan xabaringiz bormi?

– «Yashil patrul» harakatini aytmoqchimisiz? Kollejimiz bu taklifni to'la qo'llab-quvvatlaydi. Ayni chog'da, oltmish nafar ko'ngillilardan iborat «Yashil patrul» harakati a'zolari bizda ham faoliyat boshladi. Kelgusida ular safi yana-da kengayadi.

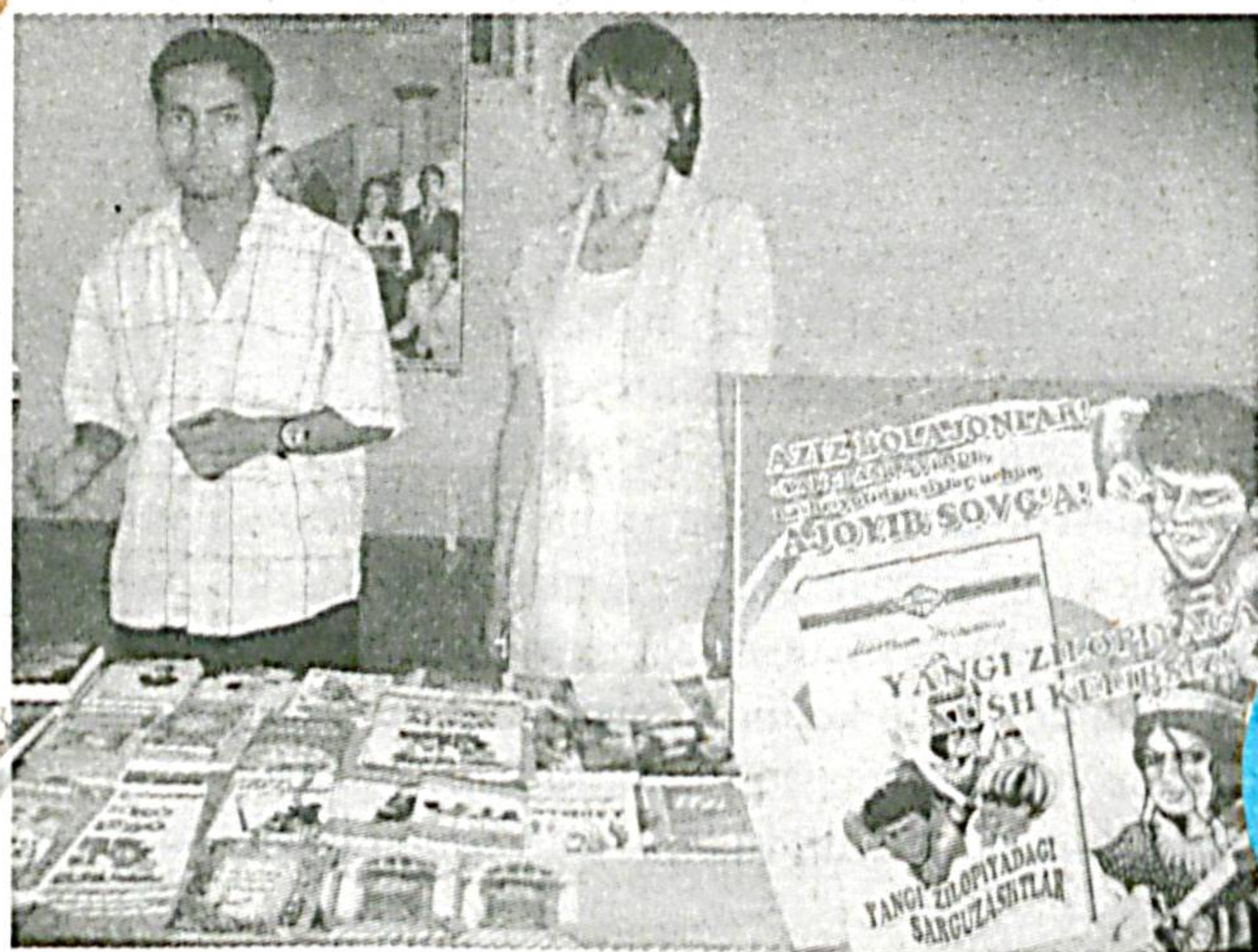
Yusuf ABDULLAYEV

«BOYLIK

BERAY

BEHISOB»

Bilasizmi, kitob bizga shunday der ekan?! Qo'ysangiz-chi, kitob qanday qilib boylik berishi mumkin, deysizmi? Bugun biz hikoya qilmoqchi bo'lgan Zangiota tumanidagi kitob marafoni haqida o'qisangiz, buni bilib olasiz.

Tumandagi tadbir «Kitob mo'jizaga chorlaydi» deb nomlangan ekan. Qarang, chindan ham kitob bizni bu tumanga chorlab, ajoyib mo'jizalarning guvohi bo'lishimizga sababchi bo'ldi. Tadbirlarning nimasi mo'jiza, zerikarliku, deysizmi? Axir bu kitob marafonida bir qancha o'quvchilar kitoblarni talashib-tortishib sotib olishayotgani bugungi kun uchun mo'jiza emasmi? Tuman hokimligi va Xalq ta'limi bo'limi axborot-resurs markazi tomonidan tashkil etilgan kitob bayramiga sevimli yozuvchi-shoirlar ham tashrif buyurishdi. Sotib olgan kitoblarni quchoqlagancha tadbirni tomosha qilgan bolalar-u kattalar shoirlarning she'rlarini mazza qilib tinglashganini ko'rsangiz, havasingiz kelardi. Ishonmaysizmi? Unday bo'lsa, ayting-chi, o'zingiz oxirgi marotaba qachon kitob sotib oldingiz? Quvonarlisi, bir qancha nashriyotlar, markaziy kutubxonalar, tashkilotlar tuman bolalariga kitoblar sovg'a qilishdi. Masalan, «O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyi 100 000 so'mlik badiiy kitoblarni tuhfa etdi.

Tumanda bunday tadbir o'tgan yili ham o'tkazilgan ekan. Demak, zangiotalik tengdoshlaringizning kitoblari talaygina bo'lsa, ne ajab! Bu haqda tuman axborot resurs markazi rahbari Sanoat opa Mirdadayeva quyidagilarni so'zlab berdilar:

– Turli tadbirlar, uchrashuvlar orqali biz bolalarimizda kitobga qiziqish

o'yg'otmoqdamiz, qo'llariga kitob tutmoqdamiz. Bugun tashkil qilganimiz kitob marafoni yordamida maktab kutubxonalar, o'quvchilarning kitob jovonlari yangi kitoblar bilan boyiganiga ishonaman.

Bolajonlar o'zlari tayyorlagan sahna ko'rinishlarida ham kitobning ahamiyatini ko'rsatib berishdi. Ulardan sevimli qahramonimiz Buratinoni ko'rsatib bergan tumandagi 14-maktabning 4-«B» sinf o'quvchisi Farhod Nasriddinovni suhbatga tortdik.

– Buratinoni o'qiganimda, uning maktabga keta turib, yo'lda qo'g'irchoq teatriga tushish uchun kitobini sotib yuborganida, juda achinganman. Axir ertak oxirida o'zi ham bu xatosini, «Bilim – oltin kalit» ekanini tushunib oladi. Maktabimiz rahbari Nargiza opa Hasanova va Mavluda opa Samanova kabi ustozlarimiz ham kitobni qadrlash kerakligini doim uqtiradilar. Men kitoblarni mazza qilib o'qiyman. Shuning uchun ularni hecham yirtmayman, tashlab qo'ymayman.

Tumandagi bu tadbirning mantiqiy davomi Farhodjon o'qiyotgan maktabda «Ilm kaliti – kitob» nomi bilan davom etdi.

Sayyora JO'RAYEVA

BUGUNNING

«YANGI AVLOD»LARI

— Ushbu studiyada bolalar asosan raqs sirlarini, raqs mahoratini o'rganib kelishyapti va raqs o'rganish barobarida o'zaro do'stlik rishtalarini ham mustahkamlab, fikr almashish imkoniyatiga ega bo'lib borishadi, — dedi Svetlana Olegovna.

Balet studiyasining qatnashuvchilari respublika, viloyat, shahar miqyosida o'tkazilayotgan tadbirlarda «Umid nihollari», «Marg'ilon — 2000 yilligi», «Vatan yagonadir, Vatan bittadir» va boshqa ko'plab ko'rik-tanlovlarda faol ishtirok etib kelishyapti. Ushbu guruhning eng unutilmas voqeasi bu «Yangi avlod — 2007» bolalar ijodiyoti festivalidagi g'oliblik bo'ldi. Muhtasham «Istiqlol» saroyida o'zining kuy-qo'shiqlari bilan ishtirok etgan bolalar balet studiyasini zo'r qiziqish bilan kutib olishdi.

Biz ham ushbu guruhga muvaffaqiyat tilaymiz va ular yaratayotgan kuy-qo'shiqlarini dunyo eshitsin, deymiz.

Nazokatxon TOJIBOYEVA

«Yangi avlod — 2007» g'oliblari bilan tanishtirishda davom etamiz. Tanishing: Farg'ona shahar Markaziy madaniyat uyi qoshidagi Bolalar balet studiyasi 1978-yili tashkil etilgan, unga 50 dan ortiq kichik yoshdagi bolalar qatnashib kelishmoqda.

SHAHZODAGA YOQQAN KITOB

Shahzoda bilan tasodifan «Book» kitob do'konida tanishib qoldik. U kitoblarni juda yaxshi ko'radi shekilli, har bir kitobni qo'lga olib, erinmasdan varaqlab chiqar edi. Shahzoda 6-sinfni tamomlayotgan bo'lsa-da, qo'lga olgan kitoblarning aksariyati ertak kitoblari ekanligi e'tiborimni tortdi. «Uch og'ayni botirlar» hamda «Zolushka va uch yong'oq» kitobini sotib olganidan so'ng, uni savolga tutdim:

— Ertak kitoblarni yaxshi ko'rar ekansiz-da, uyda ham kitoblaringiz ko'p bo'lsa kerak?

— Faqat ertak kitoblarni emas, Ustozimiz uch oy ta'tilda ko'proq deganlari uchun ertak kitoblar sotib aytishlaricha, biz qancha ko'p kitob bo'lib ulg'ayar ekanmiz. Bizga uch uchun berilmaydi. Ushbu davr kitob o'qisak, fikrlashimiz ham maroqli o'tadi.

— Demak, ta'tilda bo'sh o'qish bilan o'tkazmoqchisiz,

— Kitob o'qish uchun Bo'sh vaqtimda oyimga qiziqqanim bois, 117-to'garagiga ham kitobim «Zolushka»ni esa qayta o'qisam kerak. Chunki bu tomosha qilganman. Kitob bilan film aynan yakunlanishi menga yoqadi. Zolushka o'zining kamsuqumligi, bilan baxtga erishadi. Men ham Zolushkadek chaqqon, mehnatsevar, odobli qiz bo'lishga harakat qilaman...

Kipriklari uzun-uzun, yoqimtoygina Shahzodaning kitobga mehri balandligi uning gaplaridan ma'lum edi. Hozirgi kunda ayrim qizlarning fikr-u xayollari chiroyli kiyimlarda bo'lsa-da, ularning orasida Shahzodadek mutolaaga mehr bergan qizlar ham borligi bizni quvontirdi.

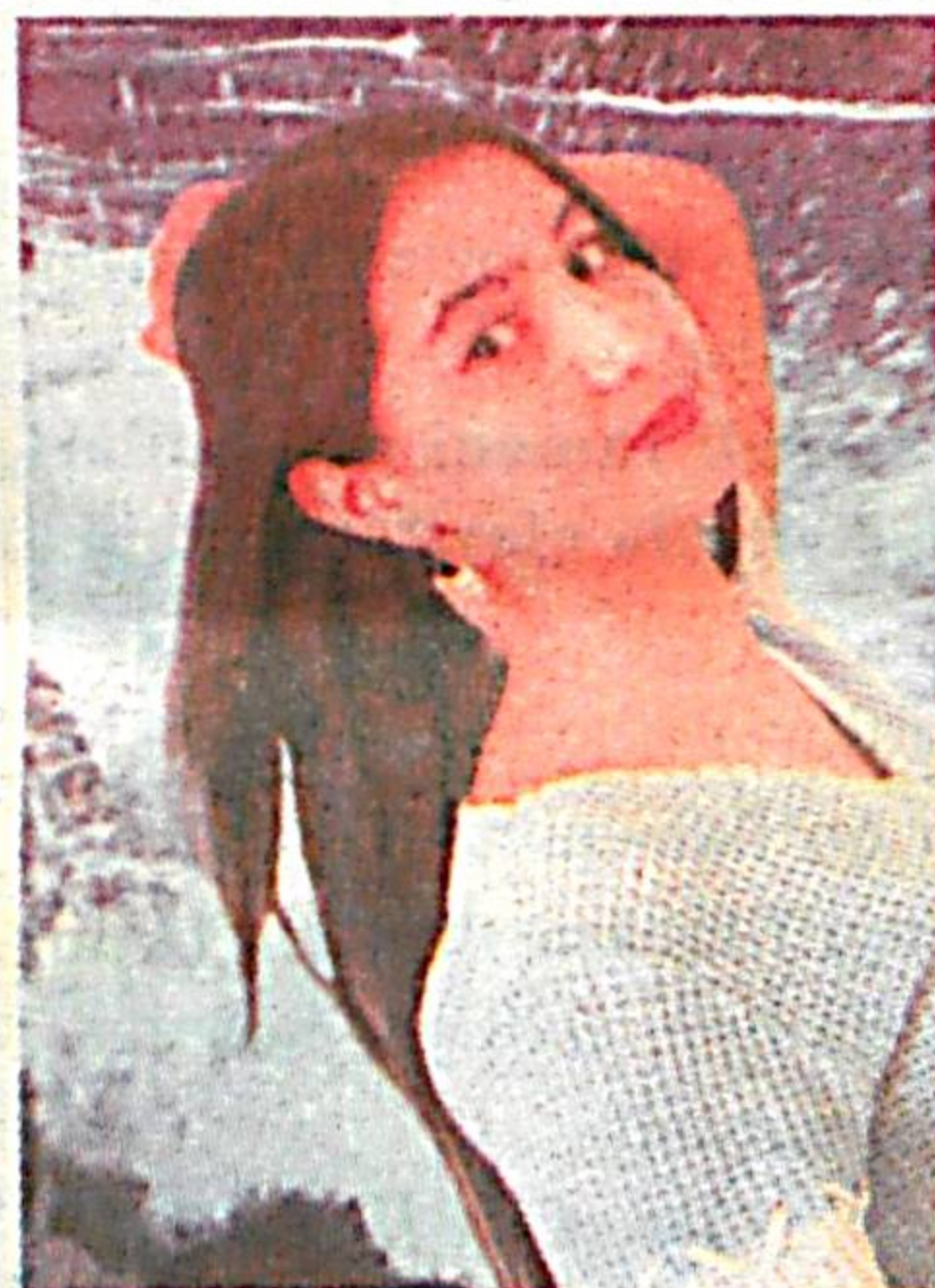
Siz-chi, aziz bolajonlar, ta'tilda qanday dam olmoqchisiz? Balki kitob do'koniga borishni rejalashtirib qo'ygandirsiz? Bu haqda bizga yozib yuboring. Maktublaringizni kutamiz.

ZEBO qiz

vaqtlaringizni kitob shundaymi?

alohida vaqt ajrataman. qarashaman. Sportga maktabdagi gimnastika qatnashmoqchiman. Sevimli qo'lmdan qo'ymay, qayta-kitobni badiiy filmini ham bir xil bo'lmasa ham, bir xil mehnatsevarligi, to'g'riso'zligi

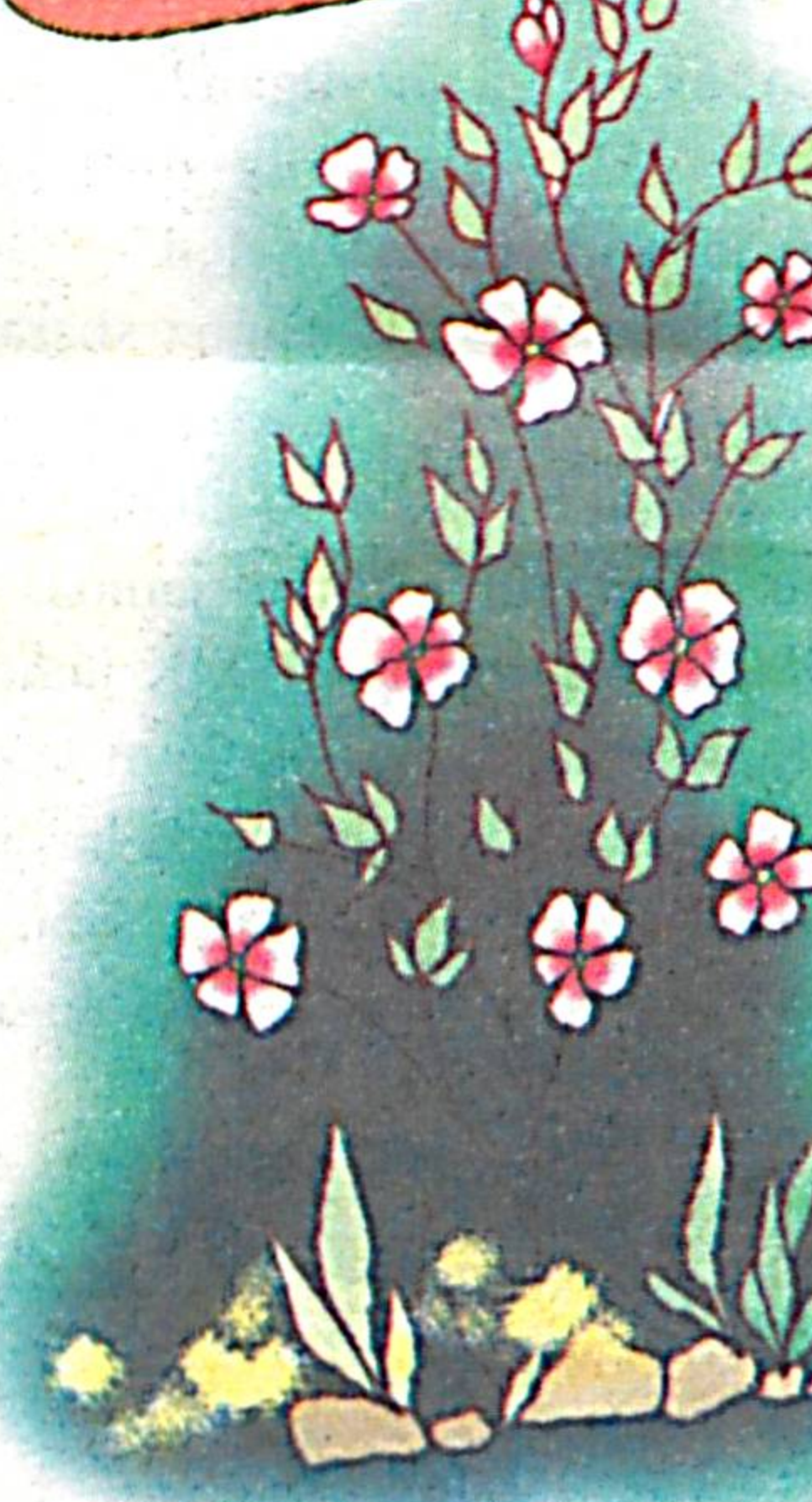
MAQOMCHI QIZ
ZAYNAB

Yosh qizlar ham maqomni kuylay olishadimi, deysizmi? Ha, tengdoshingiz Zaynab Xudoyorova «Shashmaqom»ni, xorazmcha laparlarni maromiga yetkazib ayta oladi. Shundanmi, xorazmlik bu qiz 2001-yil «San'at g'unchalari» ko'rik-tanlovida 1-o'rin sohibasi bo'lgan bo'lsa, keyinchalik «Kelajak ovozi» mega-tanlovining respublika bosqichida ham oliy o'rinni egalladi. Ayni paytda qahramonimiz Toshkentdagi Glier nomidagi Respublika maxsus

musiqa akademik-litseyida tahsil olmoqda. Va ustozlaridan Farg'ona, Xorazm yo'nalishidagi maqom, laparlardan «Talqini rost», «Sog'inurman» qo'shiqlarini o'rganib kelmoqda. Bo'sh vaqtlarida dutor-u pianino chalishni yaxshi ko'radi. Uning aytishicha, bolalikdan qiziquvchan, intiluvchan bo'lgan inson qator yutuqlarga erishar ekan. Zaynab bu gapni o'z hayoti misolida aytgan bo'lsa, ne ajab! Axir u jamoa bilan Rossiya Federatsiyasida o'tkazilgan bolalar festivalida ham ishtirok etib kelgan. Ayniqsa, o'zi dutor chalib kuylay boshlaganida, unga barcha tengdoshlari havas qilishadi. Sizga ham havas qilishlarini istaysizmi? Unda tengdoshingiz kabi intiluvchanlik, tinmay ustozlardan bilim o'rganmoqlikni odat aylang!

QIZLARXON

Shifobaxsh o'simlik

NA'MATAK

Na'matak — rangdoshlar oilasiga kiruvchi butasimon o'simlik bo'lib, ba'zi turlarining bo'yi 6 m. gacha borishi mumkin. Poyasi egiluvchan, tikanli, yaltiroq, qo'ng'ir-qizil, yosh novdalari esa biroz yashil ranglidir. Na'matakning murakkab barglari tuxumsimon va cheti arrasimon qirrali o'simlik bo'lib, gullari yirik, yakka yoki 2-3 tadan shoxchalarga o'rnatilgan. Toj barglari oq, qizil, pushti, to'q qizil, sariq bo'lishi mumkin.

O'zbekiston sharoitida na'matakning bir necha turi o'sadi. Shulardan begger na'matak, oddiy na'matak va itburun na'matak tabobatda ishlatiladi. Bular asosan 2,5 metrgacha boradigan buta o'simliklaridir. Katta-katta tikanlari bilan shoxlari kulrang tusli bo'ladi. Mevasi dumaloq, mayda yoki sal tuxumsimon, to'q qizil gullari, bir qadar yirik oq yoki pushtiroq rangda bo'ladi.

Na'matak turlari asosan may — avgustda, butun yoz davomida gullaydi, mevasi esa iyul oylaridan to xazonrezgi davrigacha pishib yetiladi.

Na'matak mevalari tarkibida salmoqli miqdorda S 4-8%, ba'zan 18%. R, K, V darmonlari guruhi, karotin, flavonoidlar, qand moddasi organik kislotalar, olma, limon kislotasi, pektin va efir moylari uchraydi. Shuningdek, oshlovchi moddalar, kaliy, temir, marganes, fosfor, kalsiy, magniy tuzlari bor. Meva urug'larida E darmondorilari mavjud. Na'matak juda qadim zamonlardan beri xalq tabobati amaliyotida atroflicha qo'llanib kelinadi. Na'matakdan burushtiradigan, talvasalarga qarshi ta'sir ko'rsatadigan vosita tariqasida ishlatib kelinadi. Uni vitaminlar yetishmovchiligida, jigar, qovuq kasalliklarida, me'da va o'n ikki barmoq ichak kasalligida ishlatiladi.

Na'matak tarkibida vitamin C (askorbinat kislota) organizmning zararli omillarga kurashishni kuchaytiradi, bundan tashqari, uni xotira pasayishiga qarshi ta'sir ko'rsatishi tajribadan aniqlangan.

Xullas, na'matak shifobaxsh o'simliklardan bo'lib, inson salomatligini tiklashda turli kasalliklarga davo sifatida ishlatiladi. Fanda na'matakning shifobaxshligini aniqlash bo'yicha ilmiy izlanishlar davom etmoqda.

Nigora JO'RAYEVA

Oilamiz quvonchi, aziz farzandimiz
Azamatbek!

7yildirki, sen tufayli xonadonimizda
baxt va shodlik hukmron.
Istardikki, hayoting ham doimo
fayzli va shodon o'tsin!
Tugilgan kuning bilan qutlab,
adajoning, oyijoning va
singling Aslzoda.

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga
qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jam'armasi.

BOSH MUHARRIR:
To'liqin HAYITOV

Dizayner va sahifalovchi:
Fazliddin
SHOYODGOROV
Navbatchi:
Feruza
SOYIBJON qizi

Gazeta
O'zbekiston
Matbuot va
axborot
agentligida
0208-raqam
bilan 2007-yil
2-fevralda
ro'yxatdan
o'tgan.

TAHRIIR HAY'ATI:
G'ayrat SHOUMAROV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV
(«O'zbekiston» NMIU Bosh
muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Sobirjon SHARIPOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Manzillimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

Rassomlar:
Nodira MIRZAYEVA,
Feruz MATYOQUBOV

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa ijodiy
uyida
chop etildi.
Haftaning
dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3,
2 bosma taboq.

Adadi - 49526
Buyurtma N: J 5394